

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ
ОПШТИНЕ ВРБАС
за период 2010 – 2013. године**

Врбас, новембар 2009. године

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Желим да изразим велико задовољство што се Општина Врбас, након много година, определила за стратешко планирање.

Након усвајања "Локалног еколошког акционог плана", "Локалног акционог плана за решавање питања избеглих и интерно расељених лица општине Врбас за период 2009 - 2012. године" и "Стратешког плана развоја социјалне заштите општине Врбас за период 2010 - 2015. године", сада смо на прагу усвајања *"Локалног акционог плана за младе општине Врбас за период 2010 - 2013. године"*. На тај начин смо започели активнију бригу о младима увидевши да су млади ресурс који може да покрене ову средину и учини је бољим местом за живот.

Младе наше заједнице видимо као огромни ресурс развоја и будућности, нарочито у времену брзих економских и друштвених промена и залажемо се за политику наклоњену младима, која ће да користи породици, заједници и друштву.

До сада општина Врбас није имала овакав документ који ће, уверен сам, бити од великог интереса, како за младе у нашој општини, тако и за нашу општину у целини, јер је овај документ резултат истаживања потреба младих и, као такав, представља део системске бриге о младима на свим нивоима, док са друге стране, истиче потребу интензивирања дијалога са младима у средини где живе, ради њихове целовите и свеобухватне припадности локалној заједници.

И на крају, желим да посебно нагласим да усвајањем овог Акционог плана, као једног изузетно "живог" документа, заправо започиње велики и одговоран посао његовог спровођења у нашој средини у наредне три године јер ће оне, са својим предностима и недостацима у примени, представљати темељ за деловање и у будућности.

Бољој будућности, свакако!

Председник општине
др Жељко Видовић

Предлог

На основу Националне стратегија за младе Владе Републике Србије /"Службени гласник Републике Србије" број 55/2008. од 09. маја 2008. године/, Акционог плана политике за младе у Војводини /"Службени лист АП Војводине" број 18/2005./, Решења о формирању Комисије за израду Нацрта Локалног акционог плана за младе општине Врбас за период 2010 - 2013. године број: 06-2-600/2008-П/02 које је Председник општине Врбас донео 08. децембра 2008. године и члана 30. став 1. тачка 4. Статута општине Врбас ("Службени лист општине Врбас " број 3/02, 5/02, 10/04, 11/08. и 22/09./ Скупштина општине Врбас на седници одржаној _____ 2009. године донела је

ОДЛУКУ

Члан 1.

Усваја се "Локални акциони план за младе општине Врбас за период 2010 - 2013. године" у предложеном тексту /у даљем тексту: ЛАП за младе/.

Члан 2.

Саставни део ЛАП за младе је "Акциони план за спровођење ЛАП за младе за 2010. годину".

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Врбас".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВРБАС

Број:

Дана: _____ 2009. године.

В Р Б А С

Председник Скупштине општине
Марјана Мараш

Предговор

Кључна питања на која треба одговорити у процесу сваког планирања су: *где смо сада*, тј. каква је актуелна ситуација, *у ком правцу идемо*, тј. да одредимо стратешки оквир, *шта желимо да постигнемо*, тј. да одредимо визију и *како ћемо до тога стићи* тј. да направимо акциони план.

Одговарајући на ова питања на нивоу државе су усвојена следећа документа:

Национална стратегија за младе Владе Републике Србије /"Службени гласник РС" број 55/2008. од 09. маја 2008. године/- у израду ове Стратегије су били укључени сви сегменти друштва: држава, привреда, грађани, невладин сектор, медији. Процес израде Стратегије пратила је медијска кампања под називом "Замисли живот". У Стратегији је дефинисана **омладинска политика** коју друштвена заједница и држава осмишљавају у циљу побољшања положаја младих и системског решавања њихових проблема.

У Стратегији је дефинисана **ВИЗИЈА**:

МЛАДИ У СРБИЈИ У XXI ВЕКУ СУ АКТИВНИ И РАВНОПРАВНИ УЧЕСНИЦИ У СВИМ ОБЛАСТИМА ДРУШТВЕНОГ ЖИВОТА И ИМАЈУ ЈЕДНАКА ПРАВА И МОГУЋНОСТИ ЗА ПУНИ РАЗВОЈ СВОЈИХ ПОТЕНЦИЈАЛА. ТО ПОДРАЗУМЕВА ЊИХОВУ АКТИВНУ УЛОГУ У ПОРОДИЧНОМ ЖИВОТУ, ОБРАЗОВАЊУ, ЗАПОШЉАВАЊУ, ЗДРАВЉУ И УКУПНОМ ДРУШТВЕНОМ ЖИВОТУ.

МЛАДИ СТИЧУ НОВА ЗНАЊА И ИСКУСТВА, ДРУЖЕ СЕ И ТАКМИЧЕ СА СВОЈИМ ВРШЊАЦИМА ШИРОМ СВЕТА, ПУТУЈУ АЛИ И ВРАЋАЈУ СЕ У СВОЈУ ЗЕМЉУ, ГДЕ АКТИВНО, ОДГОВОРНО И ВРЕДНО ПРИМЕЊУЈУ СВА СТЕЧЕНА ЗНАЊА И ОСТВАРУЈУ КВАЛИТЕТАН ЖИВОТ.

Акциони план политике за младе у Војводини /"Сл. лист АП Војводине" број 18/2005./ је усвојен 2005. године и садржи предлоге, мере и активности за четворогодишњи период од 2005. до 2008. године за решавање дефинисаних проблема младих људи. У току је други четворогодишњи период примене. У Покрајинском Секретаријату за спорт и омладину је рађена евалуација спровођења Акционог плана након првог четворогодишњег периода. Истакнута је важност што положај младих и решавање њихових проблема "више нису на маргини јер се друштво поново почело бавити младима".

"Локални акциони план за младе општине Врбас за период 2010 – 2013. године" је документ који се доноси на основу претходно наведених, са посебним освртом на пресек тренутног стања положаја младих у општини, анализу проблема са којима се млади суочавају, подстичући њихов осећај корисности, мотивисање и укључивање у решавање проблема и представља скуп мера за решавање дефинисаних проблема са којима се млади најчешће сусрећу у разним областима /образовање, запошљавање, здравље, култура и слободно време.../тј. одговор на питање како ћемо стићи до визије коју смо одредили. Подршка у локалној заједници је изузетно важна јер одговорне стране нису увек и заинтересоване стране.

Образовање Комисије за израду Нацрта "*Локалног акционог плана за младе општине Врбас за период 2010–2013. године*" извршено је Решењем Председника општине 08. децембра 2008. године.

Комисију чине представници релевантних институција и организација који учествују у планирању и реализацији политике за младе.

Рад Комисије је наставак активности "*Асоцијације за развој општине Врбас*" на реализацији консултативног процеса у општини Врбас током израде Националне Стратегије за младе.

Млади су имали активно учешће у испитивању потреба и утврђивању приоритетних решења (66% младих учесника округлих столова, 98% актера јавних догађаја, 100% испитаника током анкетирања).

Кроз широко постављен консултативни процес препознати проблеми су:

- ❖ Лоша безбедност када млади излазе;
- ❖ Млади који злоупотребљавају психо-активне супстанце;
- ❖ Крајње угрожена животна средина;
- ❖ Неинформисаност омладине;
- ❖ Два пута већа незапосленост младих у односу на општу популацију, али и недовољна укљученост у активно тражење посла;
- ❖ Неуважавање мишљења младих је најважнији разлог за одсуство активног укључивања младих.

Пројекат *Израда пет локалних акционих планова за младе у пет општина (Врбас, Бач, Бачки Петровац, Оџаци и Бачка Топола)* је усмерен ка: изради локалних акционих планова за младе; успостављању сарадње са локалним властима у циљу стварања квалитетних понуда за младе у мањим срединама; размени добре праксе и комуникације између цивилног, државног и приватног сектора; оснаживању младих из осетљивих група за активно учешће у друштву; подстицању иницијатива и лидерства младих; подстицању вршњачке едукације и активизма младих у областима значајним за младе.

Планирани Пројекат је подржало Министарство омладине и спорта. Са општином Врбас је потписан и Меморандум о сарадњи. Овим документом локална самоуправа се определила да у наредне три године побољша и унапреди положај младих у општини Врбас.

"*Локалним акционим планом за младе општине Врбас за период 2010 – 2013. године*" утврђују се основна начела бриге за младе, као и радни план којим Скупштина општине Врбас даје основне задатке телима у саставу локалне самоуправе. Позивају се све јединице локалне самоуправе, сва удружења грађана и остали чиниоци друштвене заједнице, попут верских заједница и политичких странака, да заједничким деловањем допринесу постизању заједничких циљева за добробит младих.

"Локални акциони план за младе општине Врбас за период 2010 – 2013. године" наглашава важност следећих области:

- Безбедност младих
- Здравље младих
- Информисање младих
- Образовање младих
- Заштита животне средине
- Запошљавање младих
- Култура и спорт
- Коришћење слободног времена младих
- Активно учешће младих

Општина Врбас се овим документом обавезује да ће пружати ЈЕДНАКЕ МОГУЋНОСТИ младима из свих друштвених група, без обзира на било коју различитост.

Такође, овим документом, Општина Врбас се обавезује да ће пружити подршку и расположиве ресурсе за реализацију предложених мера, у складу са могућностима. Укључићемо све одговорне стране и анимирати локалну заједницу да овај документ буде носилац промена намењених младима у наредне три године.

"Локални акциони план за младе општине Врбас за период 2010–2013. године" усвојен је дана _____ 2009. године на седници Скупштине општине Врбас.

ЦИЉНА ГРУПА

Младост је посебно животно раздобље у којем се уз биолошко и психолошко сазревање одвија и процес укључивања појединаца у друштвену заједницу. У Републици Србији живи око милион ипо младих људи то је 20% од укупног броја становништва. Млади се сматрају до 26 година, али се раздобље младости у многим случајевима продужава до 30-те године, због дужег трајања образовања и отежаног запошљавања, што одлаже одрастање и друштвену независност. Према Националној Стратегији за младе, млади су особе узраста од 15 до 30 година старости. **Приликом израде "Локалног акционог плана за младе општине Врбас за период 2010–2013. године" укључили смо и узраст осмог разреда основне школе и зато он обухвата деловање за добробит младих узраста од 14 до 30 година.**

Према Светској здравственој организацији АДОЛЕСЦЕНЦИЈА се дефинише као раздобље између 10. и 19. година.

Адолесценти се сматрају НАЈЗДРАВИЈОМ узрасном групом становништва и треба да учинимо оно што је потребно да се њихово здравље сачува, унапреди и побољша. Познато је да 75% смртних случајева и трајне онеспособљености у адолесценцији је везано за ризична понашања и да се може превенирати.

У најчешћа ризична понашања спадају:

- пушење,
- злоупотреба алкохола и дрога,
- незаштићен секс,
- насиље,

- неадекватна физичка активност и
- неадекватна исхрана.

Подједнака је учесталост у ризичним понашањима оба пола, са узрастом расте број ризичних понашања у којима се адолесцент ангажује и обично једно ризично понашање се никада не дешава само.

Закључак је да би се очувало и унапредило здравље адолесцената и здравље народа, у будућности, су неопходни добри програми за превенцију ризичних понашања који ће се спроводити у преадолесцентном периоду и у раној адолесценцији, односно пре него што адолесценти почну да се ангажују у одређеним облицима ризичног понашања.

/Зборник Матице Српске за друштвене науке 110-111, Нови Сад, 2001. Др Невенка Рончевић Бабин, Мр Александра Стојадиновић, Добрила Радованов, Лада Маринковић "Здравље адолесцената и ризично понашање"/

ОПИС И АНАЛИЗА СТАЊА

Врбас је привредни, културни, образовни и здравствени центар општине, где по попису из 2002. године живи 45.852 становника, а у самом граду 25.059. Обухвата површину од 376 km².

Према подацима из "Зборника Матице Српске за друштвене науке 121/2006.година"

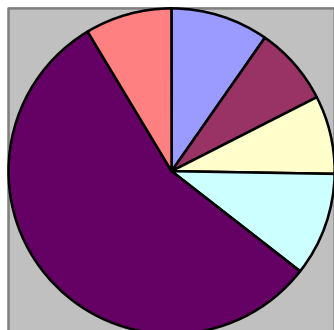
Табела индикатора демографске старости становништва Војводине и Врбаса

	Број становника	0-19	0-39	60+	Просечна старост	Индекс старења	Стадијум старости	
Војводина	2.031.992	22,8	49,6	21,5	39,8	94,1	6	2002. године
Врбас	45.852	24,96	52,5	20,24	38,3 М 36,6 Ж 39,5	79,7	5,5555	2002. године

Стадијум демографске зрелости - је "3. стадијум" и нема га ни једна општина. "Најмлађе" становништво у Војводини је у општинама Жабаљ, **ВРБАС**, Беоцин, Темерин и Стара Пазова и то је *Стадијум демографске старости* или "5 /пети/ стадијум" и од 45 општина у Војводини има 5 општина, међу којима је и општина Врбас, *Стадијум дубоке демографске старости* је "6 стадијум" и има 39 општина, а *Стадијум најдубље демографске старости* - "7 стадијум" има општина Пландиште.

Према попису из 2002. године у општини Врбас живи 45.852 становника.

Преглед броја становништва по местима општине:

Бачко Добро Поље	3.988
Змајево	4.519
Равно Село	3.530
Савино Село	3.560
Куцура	4.743
Насељена места:	20.340
Врбас:	25.512
Укупно општина Врбас	45.852

Према последњем попису из 2002. године (информација из Завода за статистику) у општини Врбас, од укупног броја становника, младих узраста од 14-30 година има 11.312 или 24,67%.

	10 - 14 год.	15 - 19	20 - 24	25 -29	30 - 34	УКУПНО
	1.	2.	3.	4.	5.	1(20%)+2+3+4+5 (20%)
Свега	3078:5 = 615	3455	3502	3158	2912:5 = 582	11312 = 24,67%
М	1522	1791	1771	1645	1410	
Ж	1556	1664	1731	1513	1502	

СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Образовна структура становништва

Број становника старих 15 и више година према полу, школској спреми и писмености

	БЕЗ ШКОЛСКЕ СПРЕМЕ		1-3 разреда основне школе	4-7 разреда основне школе	ОБРАЗОВАЊЕ			
	Свега	Неписмених			Основно	Средње	Више	Високо
37857	1747	832	634	4129	9447	18445	1451	1666
М. 18053	407	109	169	1416	4145	10027	752	944
Ж. 19804	1340	723	465	2713	5302	8418	699	722

На територији општине Врбас има **832 неписмених или 0,02 % становника старијих од 15 година**, 48,72% има завршено средње образовање, има укупно 3.117 или 6,79% становника које има више и високо образовање што показује њихово веома скромно учешће у укупном становништву. Значи да 55,51% има завршено средње, више или високо образовање, а 45% је тзв. "функционално неписмено" тј. нема завршено средње образовање што је и просек Републике Србије.

ОБРАЗОВАЊЕ

Основно образовање и васпитање

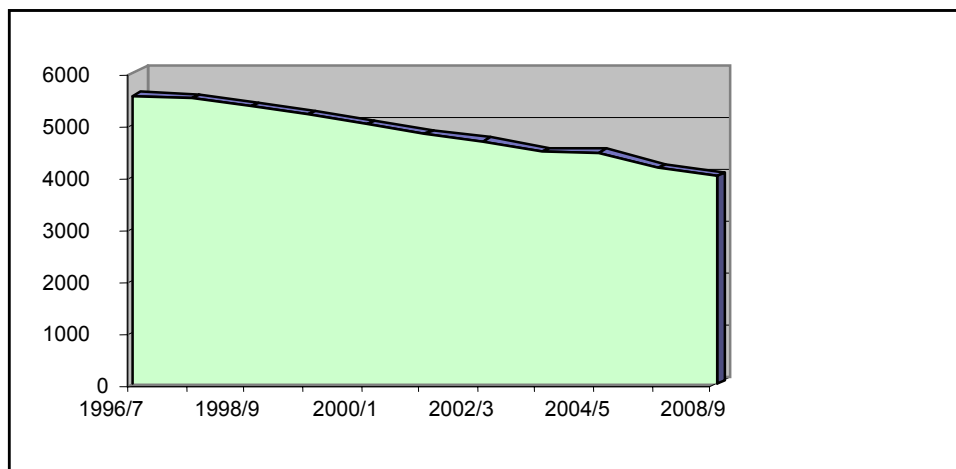
У општини Врбас има десет основних школа, девет редовних и то четири у Врбасу и по једна у сваком од пет насељених места општине и Основна музичка школа. У основним школама има 481 запослени, а 19 запослених има у музичкој школи.

Редовне основне школе – број ученика и одељења девет основних школа у општини Врбас у периоду 1996 – 2009. година

Школска година	Број ученика	Број одељења
1996/97	5556	227
2007/08	3932	204 /192+12 специјалне наставе/
2008/09	3803	198 /186+12 специјалне наставе/

У периоду од 1996. године до 2009. године драстичан је пад броја ученика основних школа у општини Врбас и смањен је за 1753 ученика или 31,55% и формирано је 29 одељења мање.

Графички приказ пада броја ученика у основним школама општине Врбас у периоду од 1996. до 2008 године.

Средње образовање и васпитање

У општини Врбас раде три средње школе: две државне - Гимназија "Жарко Зрењанин" и Средња стручна школа "4. јули" и приватна Медицинска школа "Козма и Дамјан". У средњим државним школама има 174 запослених и 8 у приватној Медицинској школи.

Само у Средњој стручној школи „4.Јули“ настава обухвата и редовна одељења и одељења специјалне наставе:

Школа	Место	Број одељења школске 2007/08	Број ученика школске 2007/08	Број одељења школске 2008/09	Број ученика школске 2008/09
Средња стручна школа "4 ЈУЛИ"	Врбас	45 /36+9 одељења средњег специјаног образовања/	895 /852+43 ученика у средњем специјалном образовању/	44 /36+8 одељења специјалном образовању	888 /859 + 29/
Гимназија "Жарко Зрењанин"	Врбас	24	704	24	722
Средња медицинска школа - приватна	Врбас	8	130	8	131
Укупно	3 школе	77 /69+8/	1729	76 /68+8/	1741

Близу хиљаду средњошколаца са пребивалиштем у општини Врбас школује се ван Врбаса, а стручњаци процењују да ће већ 2013. године почети озбиљни проблеми због недостатка ученика и у средњим школама општине.

Према подацима Општинске управе Врбас у школској 2008/2009. години број овера прихода домаћинства за ћачке домове и кредите је био 290, а број ученика путника са пребивалиштем у општини Врбас који се школују ван Врбаса и имају регресираан превоз из буџета општине и АП Војводине 657.

Више и високо образовање и васпитање

Не постоји званичан податак колико има студената са пребивалиштем у општини Врбас. Према подацима Општинске управе Врбас ове школске године оверу прихода домаћинства у захтеву за студентске кредите и домове је тражило 335 студената, а студената који путују у међумесном саобраћају на факултет има 364.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

На евиденцији Службе за запошљавање Врбас има регистровано **2.287 незапослених до тридесет година** или 31,03% у односу на укупан број регистрованих незапослених лица. Од тог броја жена до 30 година старости има 1.164 или 50,89% од укупног броја незапослених.

Општина Врбас	Број незапослених	Жене	% незапослених жена
Укупно незапослених	7.368	3.889	52,78
До 18 година	72	28	
Од 19 - 25 година	1.259	603	
Од 26 - 30 година	956	533	
Укупно незапослених од 15-30 г.	2.287	1.164	31,03

КОРИШЋЕЊЕ СЛОБОДНОГ ВРЕМЕНА

Слободно време пружа неслућене могућности развоја стваралачких способности и оспособљавања младих да изграде сопствену вештину умећа живљења. Током 2007.год. спроведено је опсежно истраживање о коришћењу слободног времена младих у Војводини. У њему су учествовали и ученици Гимназије, њих 120, узраста од 15 до 19 год.

Резултати упућују на чињеницу да млади у недостатку креативних, културних и спортских садржаја, као и услед недовољних финансијских средстава, слободно време углавном проводе у гледању ТВ програма или боравком у кафићима. По њиховом мишљењу, надлежне институције немају програме који одговарају потребама младих.

Можемо закључити да непостојање свеобухватне и системске организације слободног времена младих, недовољна сарадња институција у домену образовања, здравља, културе и спорта, као и непостојање свести о значају неформалног образовања и омладинског активизма, може резултовати суженим избором могућности за креативно коришћење слободног времена и повећањем степена ризичних облика понашања.

Млади су спремни да преузму одговорност у свим областима које су битне у стварању услова за трајну добробит младих и њихово активно укључивање у друштвену заједницу.

II део - Локални акциони план за младе

Општине Врбас

за период 2010 – 2013. године

Дефинисање проблема по областима које обухвата ЛАП општине Врбас

Безбедност младих

Лоша безбедност када млади излазе - насиље међу младима је у порасту: вршњачко, породично, политички мотивисано. Они су и субјекти и жртве криминала и насиља.

Проблеми везани за негативни утицај вршњачких група: идентификација са носиоцима негативних модела понашања (доказивања, имица, забаве, провода, хира), недовољно истицање позитивних узора.

Проблеми везани за медије: промоција негативних узора

Здравље младих

Недовољно развијена свест о здравим стиловима живота – млади не вреднују на правилан начин развој здраве и стабилне личности, рекреацију, исхрану и репродуктивно здравље;

Недовољно организованог и континуираног рада на превенцији: болести зависности (пушење дувана, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и ХИВ-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља

Запостављена брига о менталном здрављу младих: различите тешкоће адолесцентног периода сконцентрисане око формирања стабилног и дефинитивног идентитета.

Информисање младих

Инфраструктурни и ресурсни проблеми: непостојање адекватног модела информисања младих, недовољно материјалних ресурса, недовољна подршка развоју људских ресурса за информисање младих.

Неадекватна опремљеност и обученост школских листова и њихових сарадника: недовољна инфраструктурна опремљеност, недовољна обученост младих за рад у медијима, непостојање адекватних комуникацијских канала (интернет мреже).

Образовање младих

Формално образовање:

Проблеми који се односе на систем су: спора и неефикасна реформа школског система (проблем циљева образовања, неприлагођеност образовног система потребама младих), искривљен систем вредности (осећај одговорности, лоши узори), спорост школе у односу на промене које се дешавају, недовољна повезаност образовања и рада.

Проблеми који се односе на образовни процес: неприменљивост наставних садржаја (превише теоретског знања и података), запостављена васпитна функција школе, споро и недовољно развијање и богаћење ваншколских и ваннаставних активности, недовољна отвореност школа за искуства из окружења (изолација), ауторитарни систем односа у образовању.

Проблеми који се односе на наставни кадар: недостатак професионалног усавршавања наставника, недовољна мотивисаност наставног кадра.

Проблеми који се односе на младе: недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу.

Неформално образовање:

Основни проблем неформалног образовања младих је што у друштву није довољно препознато. Проблеме везане за неформално образовање младих посматрали смо у односу на програме неформалног образовања и оне који те програме спроводе.

Проблеми који се односе на програме неформалног образовања: недовољна подршка неформалним облицима образовања младих што доводи до смањеног броја програма и/или пада квалитета програма, недовољно

информисање о програмима, недовољно искоришћавање потенцијала младих (игнорисање образовних потреба младих).

Проблеми који се односе на реализаторе програма: недовољна сарадња школа, НВО, институција, медија, удружења, клубова и осталих субјеката који спроводе програме неформалног образовања, ненеговање удруживања младих и неподстицање младих да се прикључе организацијама младих и за младе, волонтерски рад се не вреднује адекватно.

Заштита животне средине

Крајње угрожена животна средина

Низак ниво знања везан за екологију и очување животне средине: низак ниво еколошке свести, недостатак неформалног еколошког образовања

Затвореност фондова за реализацију идеја младих: недовољна финансијска подршка програмима, недовољно поштовање закона, недовољно укључивање младих у процесе доношења одлука о еколошким питањима, недовољан број младих квалификованих стручњака у области екологије који се запошљавају у институцијама

Запошљавање младих

Већа незапосленост младих у односу на општу популацију

недостатак стручне помоћи и подршке приликом запошљавања, изузев родитеља, млади не виде значајног сарадника у проналажењу посла.

Недовољна укљученост младих у програме АТП (активног тражења посла) Недовољно информисање о могућности запошљавања, усавршавања, потребама тржишта, недовољна оснаженост за професионално остваривање (низак ниво знања и мотивисаности).

Култура и спорт

Неприлагођеност институција културе и спорта потребама младих: неадекватно информисање - постојећи начини информисања младих у раскораку је са потребама и навикама младих: комуникација младих са институцијама, недовољно подршке иницијативама младих, институционални замор (људи који годинама организују догађаје, недовољно нових идеја, неинвентивност), недовољно развијена продукција (филм, музика, књижевност, визуелно стваралаштво), недовољно младих у институцијама културе и спорта (запослених), недовољна сарадња институција, недовољан квалитет појединих садржаја (задовољена форма, а суштински није решен проблем).

Проблеми везани за младе као конзументе програма културе:

Недовољна заинтересованост младих за садржаје из културе.

Коришћење слободног времена младих

Инфраструктурни и ресурсни проблеми: недовољно простора намењеног младима (простор за рад и реализацију садржаја), постојећи простори нису адекватно уређени и опремљени: недовољна финансијска подршка за иницијативе младих.

Понуђени садржаји неприлагођени уметничким и научним афинитетима младих: ваннаставне активности у школама не пружају довољно могућности за потврђивање и развој многобројних талената.

Активно учешће младих

Неуважавање мишљења младих је најважнији разлог за одсуство активног укључивања младих. Иако се од младих у Србији очекује много, пре свега да буду носиоци новог европског духа промена, да буду у првим редовима транзиционих збивања и активно допринесу процесима али у исто време одлуке о њиховим животима се доносе негде другде.

Визија или у ком правцу треба да се развија имплементација "Локалног акционог плана за младе општине Врбас за период 2010–2013. године"

Приоритетна област локалног акционог плана општине Врбас је **АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ** у наведеним областима. Исходи имплементације ће допринети да млади буду:

- **самостални**

способни да доносе одлуке и управљају својим личним и друштвеним животом као појединци и као чланови друштва,

- **спремни да дају подршку**

способни да покажу интерес и бригу за друге, да раде са њима и за њих, да деле њихове бриге,

- **одговорни**

способни да преузму одговорност за своја дела, испуњавају обавезе и заврше оно што су преузели на себе,

- **посвећени**

способни да докажу своје вредности, убеђења или идеале и да поступају у складу са њима.“

ОБЛАСТ: БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ

Циљеви	Мере	Задаци	Време спров.	Реализација	
<p>1. Већа безбедност младих на местима окупљања и вечерњих излазака;</p> <p>2. Смањење броја младих који долазе у сукоб са законом унапређењем превентивног деловања кључних фактора (породица, школа и остале институције, вршњачке групе и медији)</p>	Институције	<p>1. Већа безбедност места окупљања младих може се остварити општинском правном регулативом</p> <p>2. Едукативне активности за младе о законској регулативи</p> <p>3. Јавни конкурси за израду пројеката</p>	<p>2010-2013. година</p>	<p>Тим који би чинили представници школа, локалних медија, полиције, судства и локалне самоуправе</p>	
	Породица	<p>4. Иницирање и обогаћивање едукативних програма о породици и породичним односима за психологе и педагоге</p>			<p>1. семинари, радионице, циклуси предавања,</p> <p>2. општинске одлуке, уредбе и правилници, размена искустава, посете институцијама,</p> <p>3. креирање едукативног штампаног материјала,</p> <p>4. пилот пројекти (примена нових облика превентивног деловања)</p>
	Вршњаци	<p>5. Промоција позитивних модела понашања</p>			<p>5. Кампања</p> <p>6. Награде за најуспешније средњошколце и студенте</p>
	Медији	<p>6. Промоција превентивних активности</p>			<p>7. ТВ и радио емисије, новински чланци</p> <p>8. Уличне акције</p>

ОБЛАСТ: З Д Р А В Љ Е МЛАДИХ					
Циљеви	Мере	Задачи		Време спровођ.	Реализација
1. Развијање свести о здравим стиловима живота и правилном психофизичком развоју младих унапређењем превентивног деловања	1. Образовни програми 2. Саветодавни рад 3. Иновативни приступ и промоција постојећих програма превентивне заштите 4. Јавни конкурси за израду пројеката	Социо-психолошко здравље младих, Рекреација, исхрана, репродуктивно здравље	1. Подршка и оснаживање тима стручњака за превенцију социо-психолошких проблема младих 2. Спортски турнири и акције промоције здравих стилова живота 3. Едукативни програми о здравим начинима исхране, оснаживање и подстицање младих да преузму активну улогу у решавању ових проблема, континуирана едукација вршњачких едукатора.	2010. година	Дом здравља Врбас
			4. Подршка и оснаживање тима младих да преузму активну улогу у бризи за психо-физичко здравље младих 5. Развој и ширење едукативних програма о репродуктивном здрављу 6. Успостављање протокола о обавезној сарадњи свих одговорних институција и појединаца у оквиру бриге за здравље и рекреацију младих 7. Даљи развој програма у оквиру тима стручњака за превенцију социо-психолошких проблема младих 8. Промовисање и иновирање рекреативних спортских активности, као и здравих стилова живота (подршка спортским рекреативним турнирима и акцијама)	2010. и 2013. година	Локална самоуправа
		ППБ и ХИВ/АИДС, превенција развојних криза,	9. Семинари, радионице, кампање, саветодавни рад из области полно преносивих болести и ХИВ/АИДС-а 10. Промовисање рада саветовалишта за младе	2010 - 2013. година	Дом здравља Врбас
		Институције	11. Семинари стручног усавршавања запослених у институцијама здравствене заштите 12. Кампање за промовисање постојећих превентивних програма 13. Праћење и евалуација постојећих здравствених служби од стране младих људи и одређених институција	2010 - 2013. године	Институције здравствене заштите

ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ				
Циљеви	Мере	Задаци	Време спровођ.	Реализација
1. Унапређење и развој формалног образовања	1. Побољшавање комуникације млади- одрасли у функцији унапређења мотивације младих за активно учешће у образовном процесу 2. Професионално усавршавање наставника 3. Јавни конкурси за израду пројеката	1. Семинари и радионице за побољшавање комуникације за младе и одрасле 2. Оснаживање ђачких парламената од стране тима састављеног од чланова локалне самоуправе и представника школа 3. Семинари и радионице везане за примену нових образовних метода и облика у свакодневном образовном процесу	2010-2013. година	Одељење за друштвене делатности Општинске управе Директори школа
2. Унапређење и развој неформал. образовања младих	1. Промоција постојећих облика неформалног образовања и подршка оснивању Омладинских клубова у школама 2. Прилагођавање понуде неформалних облика образовања образовним потребама младих 3. Побољшавање сарадње реализатора програма неформалног образовања (млади као реализатори, НВО, институције) 4. Јавни конкурси за израду пројеката	4. Сајам неформалног образовања 5. Медијска промоција неформалних облика образовања 6. Месечни електронски информатор о неформалним облицима образовања који ће стајати на сајту Општинске управе 8. Испитивање образовних потреба младих 9. Иницирање и фаворизовање пројеката неформалног образовања који се реализују у партнерству различитих реализатора	2010-2013. године	

ОБЛАСТ: АКТИВИЗАМ МЛАДИХ

Циљеви	Мере	Задаци		Време спровођ.	Реализација	
1. Сузбијање основних проблема развоја грађанског друштва и пружање подршке волонтеризму и активизму младих	1. Едукативне активности за побољшавање сарадње и комуникације између три сектора 2. Едукативне активности за побољшавање комуникације међу младима 4. Едукативне активности за упознавање цивилног друштва 5. Активности за подстицање одговорности и креативности младих 6. Подршка програмима неформалних група и иницијатива младих 7. Јавни конкурс за израду пројеката	Развој грађанског друштва	1. Обука ученика, наставника, и директора 2. Иницирање отварања Канцеларије за младе и инфо-центра 3. Међусекторски пројекти, промоције цивилног сектора намењени младима 4. Промоција функционисања друштва и начинима утицаја на њега 5. Обука вршњачких едукатора 6. Размена младих међу државама 7. Организовати пријатељске утакмице, заједничке концерте, дружења	2010-2013. година	Локална самоуправа, школе, локални медији	
			8. Вршњачка едукација о цивилном друштву 9. Видљиве промотивне активности 10. Појачане мере промоције вредности у деловима друштва које не гаји друштвени активизам 11. Примена закона о волонтеризму	2010-2013. година		
			Млади	12. Креативне радионице 13. Промоције спорта, музике, уметности, активности, хобија 14. Сачинити базу успешних младих у свим областима 15. Размена младих међу државама		2010 - 2013. година
				16. Отворити већи простор за младе у постојећим медијима 17. Промоција успешних младих људи		2010-2013. година

ОБЛАСТ: АКТИВИЗАЦИЈА МЛАДИХ

Циљеви	Мере	Задаци	Време спровођ.	Реализација
		Простори за активности 18. Трајно решавање проблема простора за рад НВО, удружења, неформалних група и иницијатива младих 19. Организовање годишњих јавних презентација активности НВО ради повећавања транспарентности рада организација 20. Отварање постојећих простора и институција за нове програме и нове уметнике, музичаре, спортисте који имају свој исказ и израз 21. Иницирање програма уређења простора за младе (ангажовање студента архитектуре, ентеријера и сродних струка)	2010-2013. година	

ОБЛАСТ: З А П О Ш Љ А В А Њ Е МЛАДИХ

Циљеви	Мере	Задаци	Време спровођ.	Реализација
<p>1. Субвенцион. програма запошљавања младих из буџета општине</p> <p>2. Подршка запошљавања младих кроз: информисање, професионални развој, подстицање предузетништва младих и побољшавање међуинституционалне сарадње</p>	<p>1. Информисање о могућностима запошљавања, усавршавања, потребама тржишта рада, начинима развоја предузетништва</p> <p>2. Едукативни програми за подизање нивоа знања и побољшавање мотивације</p> <p>3. Оснаживање међусекторске сарадње (образовних институција, привредних субјеката и НСЗ)</p> <p>4. Јавни конкурси за израду пројеката</p>	<p>1. Кампање</p> <p>2. Конференција о запошљавању младих</p> <p>3. Трибине (НСЗ)</p> <p>4. Штампане информативног материјала (флајери)</p> <p>5. Уличне акције</p> <p>6. Дан отворених врата различитих привредних субјеката</p> <p>7. Прављење базе података о привредним субјектима у Општини</p> <p>8. Семинари (писање ЦВ, АТП)</p> <p>9. Израда, промоција и дистрибуција информатора</p> <p>10. Израда нових и ажурирање постојећих web страница</p> <p>11. Израда тв и радијских емисија, рубрика у локалним листовима, огласна табла о запошљавању младих</p> <p>12. Пилот пројекти који подразумевају међуинституционалну сарадњу</p> <p>13. Промоција и оснаживање кроз организовање сајма запошљавања</p>	<p>2010-2013. година</p>	<p>Локална самоуправа, Национална служба за запошљавање</p>

ОБЛАСТ: КУЛТУРА, СПОРТ И СЛОБОДНО ВРЕМЕ МЛАДИХ

Циљеви	Мере		Задаци	Време спровођ.	Реализација
1. Завршетак изградње и опремање Дома културе 2. Отварање професионалних радних места за младе у спорту 3. Унапређење преношења и пласмана постојећих елемената у области културе и спорта стварањем услова за успостављање нових система вредности	1. Привођење намени просторија Дома културе, 2. Умрежавање спортских клубова општине 3. Повећање финансијске подршке за иницијативе младих 4. Информисање 5. Унапређење комуникације међу институцијама и младих са институцијама 6. Промотивне активности институција културе 7. Стална подршка иницијативама младих стваралаца 8. Јавни конкурс за израду пројеката	Инфраструктура	1. Пилот пројекти за реструктурирање постојећих и уређење нових простора за младе 2. Иницирање отварања нових простора за младе 3. Повећање фондова за иницијативе младих и налажење нових фондова	2010-2013. година	Представници Културног центра, локалних медија, локалне самоуправе
		Институције	4. Заједничке активности институција културе, НВО и неформалних група (трибине, радионице, концерти, изложбе..) 5. Годишња валоризација садржаја из области културе од стране Општинске управе 6. Промовисање сарадње институција културе са младима 7. Укључивање младих у креирање програма (формирање фокус група)	2010-2013. година	
		Млади	8. Испитивање потреба младих у области културе и усклађивање програма са постојећим програмима 9. Креирање атрактивних новинских чланака, кратких форми тв емисија и радијских емисија који ће младе информисати о културним програмима 10. Усаглашавање културне понуде за младе у складу са потребама	2010-2013. година	

ОБЛАСТ: И Н Ф О Р М И С А Њ Е М Л А Д И Х

Циљеви	Мере	Задачи	Време спров	Реализација		
1. Развој и побољшање информисања младих кроз стварање адекватних инфраструктурних, ресурсних и програмских услова	Инфраструктура	1. Отварање Омладинског информативног центра, са тенденцијом да се мрежа прошири на насељена места у општини	1. Конкурс за најбољи пројекат Омладинског информативног центра	2010. година	Школе, Локални медији, Локална самоуп.	
		2. Повећање финансијске подршке за иницијативе младих у области информисања	2. Стварање услова за трајну подршку Центру			
		3. Побољшање информисања кроз обезбеђивање веће доступности интернету, младима у свим деловима Врбаса и околним местима	3. Истраживање о информативним потребама младих на селу	2010. година		
	Локални медији	4. Побољшавање комуникације младих са постојећим медијским кућама	4. Конкурс за најбољи пројекат проширења делатности Инфо Центра на насељена места	2010-2013. година		
			5. Отварање простора за омладинске садржаје			5. Опремање нових простора за младе у околним местима
			6. Побољшање квалитета медијских садржаја за младе			6. Програм јавног заговарања у циљу стварања повољније климе међу главним и одговорним уредницима постојећих медија за оснивање посебних омладинских информативних програма у оквиру њихових кућа
		7. Истраживање могућности које нове технологије дају за боље информисање младих	7. Промотивне активности о могућностима учествовања младих у извештавању вршњака			
		8. Стварање трајног образовног модула за подршку младима са интересом за рад у медијима	8. Мапирање информативних потреба младих људи	2010 -2013. година		
		9. Формирање тима у оквиру локалних медија који ће спроводити неформалне облике образовања за младе у медијима	9. Формирање тима у оквиру локалних медија који ће спроводити неформалне облике образовања за младе у медијима			

ОБЛАСТ: И Н Ф О Р М И С А Њ Е М Л А Д И Х				
Циљеви	Мере	Задаци	Време спров	Реализација
	Омладински медији 9. Стварање сталног образовног оквира за новинаре и сараднике школских листова 10. Израда обједињеног Интернет портала са садржајима из свих школских листова 11. Јавни конкурси за израду пројеката	10. Конкурс за образовне модуле за јачање људских ресурса у школским листовима 11. Јачање повезаности између редакција листова (међусобно умрежавање омладинских листова) 12. Курсеви за младе који раде у редакцијама школских листова 13. Конкурс за најбоље решење WEB Портала 14. Конкурс за отварање техничке радионице у оквиру ОИЦ	2010- 2013. година	

ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљеви		Мере	Задачи	Време спровођ.	Реализација
1. Подизање еколошке свести и пружање подршке цивилном сектору у области екологије и програмима одрживог развоја који укључују младе	Еколошка свест	1. Усаглашавање општинске правне регулативе 2. Подршка неформалним облицима образовања о екологији 3. Усавршавање вештина и знања људских капацитета	1. Семинари, радионице 2. Кампање, медијски садржаји 3. Умрежавање	2010-2013. година	Службе у оквиру локалне администрације, НВО-је које се баве овом темом
	Цивилни сектор	4. Јачање капацитета постојећих НВО које се баве екологијом 5. Реализација конкретних решења и акција	4. Инфраструктурна подршка (У оквиру области Млади грађани, волонтеризам и активизам) 5. Подршка програмима и активностима		
	Програми	6. Проналажење и промоција примера добре праксе 7. Иницирање партнерских пројеката привредних субјеката, локалне самоуправе и НВО 8. Укључивање младих у процесе одлучивања о еколошким питањима 9. Развијање партнерских пројеката са институцијама 10. Информисање јавности о законима о заштити животне средине 11. Јавни конкурси за израду пројеката	6. Размена информација и посете, пласирање информација јавности 7. Пилот пројекти 8. Кампање, трибине, јавни скупови		

III део - Механизми одрживости и спровођења Локалног акционог плана

Неопходни механизми имплементације и реализације

Национална стратегија за младе осигурала је оквир за израду Акционих планова за младе. Акциони план за младе општине Врбас је докуменат којим су обухваћене области живота и рада младих са посебним акцентом на специфичности саме средине. Процес је укључио велики број професионалаца, као и младих. Документ садржи препознате проблеме, предложена решења, мере, време реализације као и одговорно тело за спровођење.

Да би овај део имплементације био могућ, потребно је да *Скупштина усвоји документа као део своје стратегије бриге о младима* и да осигура *механизме* за његову успешну реализацију. Један од механизма је оснивање Канцеларије за младе, а други одлука о алокацији буџета намењеног за имплементацију ЛАП-а. Потребно је, наиме, да се у програмском делу буџета предвиде наменска средства за спровођење мера и активности ЛАП-а, која би представљала основу за тражење додатних донаторских средстава, у периоду од 2010. до 2013. године.

Циљеви Канцеларије за младе

Канцеларија за младе је оперативно тело, које обједињава све службе и органе који се баве младима, израђује планове, координира активности и усклађује акције са циљем да:

- брине о приоритетним проблемима младих уз уважавање потреба младих
- изграђује односе и сарађује са локалним организацијама и иницијативама младих
- буде опредељена ка европским интеграцијама и користи препоруке Европске повеље о учешћу младих на локалном и регионалном нивоу
- подржава изградњу грађанског друштва и партнерстава.

Назив пројекта
Израда пет акционих планова за младе
у пет општина
**Министарство омладине и спорта,
Република Србија**

